

NASA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica šte. 6.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . „ 2.—
četrtletna . . . „ 1.—
Posam. šte. . . „ 0'10

Št. 1.

V Ljubljani, dne 3. decembra 1909.

Leto V.

Zase.

Prestopamo s 1. decembrom v V. letnik našega lista. Na nedeljskem IV. vseslovenskem delavskem shodu je poročal Iv. Podlesnik o delavskem tisku. Zdi se nam primerno, da objavimo v prvi številki V. letnika našega lista njegovo poročilo, ki slove:

Organizacija brez časopisja se mi zdi kot armada brez orožja. Če potrebuje katera organizacija dobrega časopisja, je brezdvomno to delavska organizacija, ki si sama iz lastne moči ne more vzdržati svojega glasila. Obupati bi bilo nad našimi delavskimi bataljoni, ako ne bi bilo v njih toliko moči, da bi iz lastnih sredstev vzdržavali svoje časopisje. Saj je za delavsko, stanovsko časopisje pri nas na Slovenskem tako slabo preskrbljeno, da ne moremo izmed priporočila vrednih delavskih časopisov tu imenovati družega kot »Našo Moč« in »Glasnik«. Prvi je namenjen vsemu slovenskemu delavstvu, poslednji pa je stanovsko glasilo tobačnega delavstva.

Slaba pa je tista armada, ki mora čakati na milost drugih, da ji preskrbe orožje. Slab je vojak, ki si pusti od prijatelja brusiti orožje. Sramotno je za organizacijo, ki si sama iz lastne moči ne more vzdržati svojega glasila. Obupati bi bilo nad našimi delavskimi bataljoni, ako ne bi bilo v njih toliko moči, da bi iz lastnih sredstev vzdržavali svoje časopisje. Saj je za delavsko, stanovsko časopisje pri nas na Slovenskem tako slabo preskrbljeno, da ne moremo izmed priporočila vrednih delavskih časopisov tu imenovati družega kot »Našo Moč« in »Glasnik«. Prvi je namenjen vsemu slovenskemu delavstvu, poslednji pa je stanovsko glasilo tobačnega delavstva.

Glede »Naše Moči« naj omenim sledeče: seznamek naročnikov, številka ekspediranih izvodov vsak teden, to oboje upije glasno, da v naši delavski organizaciji še ni tiste moči, ki bi morala biti. Če iščemo vzroka tej nemoči, potem moramo na zadnje mesto postaviti naročnino, na prvo pa mlaknost. Ta je vzrok, da ni »Naša Moč« med našim delavstvom tako razširjena, kot bi morala biti. Sramotno za delavsko našo organizacijo bi bilo trditi, da je morda naročnina previsoka. Sramotno bi to bilo, ker bi se reklo trditi o našem delavstvu, da mu je več za lepo obleko, zabavo itd., kot za duševno hrano.

Več ognja torej, več navdušenja, pa se bo povzdignil in razširil tudi naš delavski tisk! Pa še nekaj! Naj že vendar enkrat izgine iz naših vrst misel, da je nekdo dolžan pisati časopise zastonj, drugi jih tiskati, tretji razpošiljati itd. Časopisje nudi človeku duševno hrano. Tisti,

ki skrbe za to hrano, niso krivi, da je včasih posoda, v kateri se ta hrana nudi, draga. Tisti pa, ki to hrano potrebujejo, katerim je namenjena, pa ne smejo misliti, da so berači, katerim se mora ta hrana podarjevati. Časopisje je orožje, delavska armada si mora sama preskrbeti to orožje, če si ga ne bo, bo to njena poguba. Zato na delo! Na apostolsko delo za razširjenje dobrega časopisja!

× × ×

Poročevalčevim besedam nimamo veliko dodati. Res, nujna potreba je, da se delavsko glasilo »Naša Moč« razširi med delavstvom še bolj, kakor je razširjena. Znamo, naša organizacija ni stara. Zato se ne čudimo, da marsikateri delavec, marsikatera delavka našega mišljenja ne uvidi tiste potrebe, da mora imeti delavski list naročen.

Nov letnik imamo zdaj. Štiri letnike smo prežili. Začetne težave, ki nastanejo pri vsakem listu, smo premagali. Četrty letnik se je končal brez vsakega primanjkljaja. Dosedanje izkušnje so nas izučile, da moramo postaviti list na zdravo finančno podstavo. Zato smo bili prisiljeni, da zvišamo letno naročnino na štiri krone. Upamo, da nam ostanejo kljub povišani naročnini zvesti stari naročniki.

Častna dolžnost vsakega krščanskega delavca, vsake krščanske delavke je, da je sam naročen na list. A samo to nikakor ne zadostuje. Vsak naš somišljenik, vsaka naša somišljenica naj agitira, da se list razširi. Zato porabite zdaj, ko pričenjamo četrty letnik, čas za agitacijo. Brez vsake nevolje bodi povedano, da edino ljubljansko tobačno krščansko delavstvo stori svojo dolžnost nasproti »Naši Moči«. Idrija, Sava, Trst tudi izpolnjujejo svojo dolžnost nasproti »Naši Moči«, povsod drugod pa vlada glede na naš list taka zaspanost, da je to naravnost sramota. Stare organizacije, ki so zahtevale list, ne kažejo prav nobenega napredka, nobene zavednosti. Število naročnikov ne narašča, dopisi so bele vrane. Vzbudite se, zganite se, zaspanci!

Ob tej priliki pripomnimo, da naj delavstvo zopet živahneje dopisuje »Naši Moči«. Hvala vsem dopisnikom, naša želja je, naj se krog naših dopisnikov še bolj razširi.

»Naša Moč« ostane zbirka delavskih odmevov. Skrbeli bomo za dober listek. Danes smo pričeli z daljšo zgodovinsko povestjo iz

rimljanske dobe. Je velezanimiva. Upamo, da bomo ustregli večkrat izraženi želji po dobrih listkih.

Dobremu svetu smo vedno dostopni. Poznamo bolje kakor naši najstrožji presojevalci listov napake. Mi bi radi podali slovenskemu krščanskemu delavstvu dober list, kar moremo, to storimo. Vsega ne moremo, ker bi morali povečati list, če bi ga hoteli napraviti takega, kakršen je že potreben naši organizaciji.

Polni upa in polni korajže stopimo v V. letnik. Tiste pšice, ki se včasih spuščajo na nas, nas čisto nič ne zanimajo, naj si bodo pšice iz vrst nasprotnikov, ki morajo naš list vpoštevati, da si so ga začetkoma prezirali, ne zmenimo se tudi za pšice lastnih malkontentov, ker prihajajo iz organizacij, ki nasproti listu ne izpolnjujejo svoje dolžnosti.

Ako hočete imeti tako »Našo Moč«, da boste zadovoljni z njo, storite to-le:

1. Dopisujte redno. Ne napišite mule in ne kuhati rilca vzvišenih užaljenec, če rabi uredništvo popraviljavnik in če tudi redko: uredniški koš. Brez teh stvari ne izhaja noben urednik in ne more izhajati tudi urednik »Naše Moči«.

2. Agitirajte, da se naš list razširi. Smo sicer prav izdatno napredovali lansko leto v ljubljanski tobačni tvornici, med železničarji po Prometni zvezi in v Trstu, drugod pa le ni bilo napredka. To ni prav in ni, osobito, če pomislimo, kako napreduje v tisku naš nasprotnik, ki je začel zdaj izdajati zopet rudarsko slovensko glasilo.

Prihodnji dnevi naj se posvetijo agitaciji za naš list: agitaciji od osebe do osebe, od hiše do hiše, od gostilne do gostilne. Kupujte edino le pri tvrdkah, ki inserirajo v našem listu.

Po vseslovenskim delavskem shodu.

Letos smo imeli dva vseslovenska delavska shoda: prvega ob Svečnici, drugega minulo nedeljo. Ob 8. smo v cerkvi očetov frančiškanov prosili Najvišjega, naj blagoslovi slovensko krščansko delavsko organizacijo. Glasilo tiste socialne demokracije, ki zavija včasih hinavsko svoje oči, češ, da je vera zasebna stvar, je bilo ob tej priliki nesramno dovolj, da

Carska zločinstva.

I.

Noč je poslala svojega napovednika — mrak; otemneli so žarni oblaki, za katere se je skrilo solnce; meglene sence se drvé po obnebj, zakrivalo nebo in zemljo v mrklo, negotovo mračno svitlobo.

V ozkih ulicah vsemogočnega Rima se poriva obilna množica po cesti. V mnogobrojnem mrgolenju hité čete mimu, sem in tja, kričé in v divjem begu se umikajo na vse strani, kadar se počasno in mogočno pomika med gnječo slon, ki ga vodijo zamorski sužnji. Tu gre vrsta rjavih Egipčanov, glave imajo ostrizene z zagrmeno Izidino podobo v sredi; ondi nesó belo oblečeni sužni nosilnico plemenite Rimljanke. Narodi celega sveta se gnjetejo v eni sami rimski ulici: Hebrejec z dolgo brado, zviti Indijec, korenjaški German, ki se mu dolgi, zlati lasje vijejo izpod čelade, z orlom okinčane; omikani Grk, ki v zavesti, da presega Rimljane v omiki, jih naziva neolikanci (barbari); vsi jeziki se vse križem glasé in brne. Med vsem tem hrupom vabijo kuharji pod hišnimi obloki k svojim jedilom, brivec kliče po svojih ljudeh. Tukaj kratkočasi kak glumač množico s pohujšljivimi

pesmami, tam predava modrijan v strgani togi o sreči v uboštvu; kljub svoji modrosti pa le škili postrani k nabiralcu soprosecv, da mu ne odteguje večjega doneska od priberačene sesterce.¹⁾

Hrup polagoma ponehuje; noč napoči. Ulice se prazni; trgovci in obrtniki zapirajo svoje prodajalnice. Vračajo se k svojim penatom.²⁾ K počitku se pripravlja mogočni Rim, kar se tiče javnosti. Noč plava na svojem zvezdnatem vozu in razprostira z zlatom obrobiljeno, temno modro preprogo na nebeški ravani.

Življenje na ulicah je potihnilo. Pošteni meščan je poiskal svoj dom, da se raduje domače sreče v rodbinskem krogu — in vendar kako malo je veljal v tistih časih še pomen rodbine za neoskrunljivo svetišče! Rim, ponosni, vsemogočni Rim, kamor hočemo voditi našega bravca, ni bil več oni Rim, kjer je veljala meščanska krepot; kajti Rim, v katerem smo zdaj, šteje ravno stooseminšestdeseto leto svoje povestnice in njegov vladar je Néron.

¹⁾ Sesterca = 50 tolarjev.

²⁾ Penat = domači bog ali dom.

× × ×

Poleg Tiberovega brega koraka mladenič, zavil v gost plašč.

Zapustil je menda mesto, da se okreпча v hladnem zraku ob vodi, ter počasno hodi. Tu stoji nekaj poslopij, male, uborne kočice; gotovo mestno veljaštvo tu ne stanuje. Iz ene teh hišic blišči svetlejša luč; skozi napol odprta vrata vidimo lahko v notranje prostore. To je ena onih gostilnic (imenovanih tabernae), kjer so dobivali nižji stanovi poleg slabega vina kratek čas po vlačugarskih sleparjih, pesnikih in po plesalkah.

Mladi potnik gre v nemarno, zatopljen v misli, mimu. Nekoliko časa potem obstoji. »Spehan sem,« reče grško, jezik se je prisušil k nebu; slastno želim kupice vina; kajti krepčila mi treba za jutrišnji dan. Krepčila. Ako opeša ta roka, če ta roka ne more izpolniti obljube, ki sem jo prisegel temnim močem v spodnjem svetu, potem gorje meni: krvava senca mojega brata bo ostala nemaščevana. Dovršiti hočem, kar sem prisegel; vč, furije maščevalke, čule ste me: jaz hočem!

Obne se in korači h krčmi. Še enkrat obstoji, kakor bi se bala njegova noga notri stopiti; nato stopi odločno čez prag.

se je norčevalo iz službe božje. Slovensko krščansko delavstvo naj si dobro zapomni divji protiverski socialnodemokratski izbruh.

Popolnoma zadovoljni smo z izidom IV. vseslovenskega delavskega shoda. Udeležili so se ga zastopniki izvršnega odbora hrvaškega. Govorili. Medsebojno se izpoznavali. Udeležba. Kdor je prišel v dvorano, je videl 450 delavcev in delavk. Zakaj ne več? Zato ker pozabljivo vodstvo »Unionovo« ni dalo zakuriti dvorane. Rečemo pozabljivo, hujšega izraza nočemo rabiti. Načelnik J. S. Z. dr. Zajc je v navzočnosti urednika Moškerca naročil ravnatelju Bračiču za vseslovenski delavski shod zakurjeno dvorano; če ravnatelj pozabi izvesti naročilo, je sicer to človeško umljivo, pravilno pa nikakor ni. Zaradi mraza v dvorani ljudje niso mogli vztrajati; če bi bil Kristan Etbini vztrajal v nezakurjeni dvorani tri ure, ne verujemo.

Kljub mrazu je bilo razpoloženje dobro. Referatni skrbno sestavljeni. Svojo ljubezen in naklonjenost krščanskemu delavstvu je pokazal načelnik Vseslovenske Ljudske Stranke dr. Šusteršič, ki je prišel na shod, govoril na njem, ne da bi bil prej naznanil svojo udeležbo in ki je prišel na shod nalašč z Dunaja, kakor tudi posl. Gostinčar in Krek.

Poročali so dopolodne inteligenti. Delavstvo jih je izpoznalo. Po shodih naše delavske organizacije naj nastopajo mlade, dela željne naše moči!

Popoldne je bila velezanimiva razprava v dvorani S. K. S. Z. Trajala je tri ure. Tisti, ki je na Slovenskem povzročil vseslovenske delavske shode, je popolnoma zadovoljen s IV. vseslovenskim delavskim shodom. Veselil ga je osobito nastop delavcev in delavk. Mogoče diskuzija še ni bila na tistem višku, kakor bi morala biti. Morebiti so bili nekateri govori predolgi. A upoštevati moramo, da pride diskuzijska rutina šele sčasoma. Nove misli, nujne, potrebne, so se izprožile in se bodo tudi izvedle.

Tako suh in dolgočasen res razgovor ni bil, kakor pri formalnih socialnodemokratskih suhih, pustih korenincožreih. Bog nas obvaruj, da bi v teh igračah sledili rdeči organizaciji.

Naš list bo objavil referate. Danes smo objavili Podlesnikov in referat o predmetu: »Kaj nudi J. S. Z.?« Zato smo tudi opustili oficijelno poročilo.

Tobačno delavstvo.

Regulacija penzij tobačnega delavstva je nujna potreba. To vsi priznavamo. V vseh naših spomenicah je naša krščanska organizacija tobačnega delavstva zahtevala odločno, naj se trajno uredi vprašanje o pokojninah, ker kakor znano, so zdaj pokojnine le začasno urejene. Ta teden so naenkrat zagnali socialni demokrati v naši tobačni tvornici novico, da je glavno ravnateljstvo odklonilo trajno regulacijo pokojnin. Obenem so razdelili med naše ljudi pole in zahtevali, naj jih podpišejo, češ, da se predloži glavnemu ravnateljstvu spomenica s podpisom, ki zahteva trajno ureditev pokojnin tobačnega delavstva. Značilno za socialnodemokratske agitatorice in agitatorji poizkusili po svoji stari, nečedni navadi nahujskati naše ljudi proti

naši organizaciji in seveda delali s sredstvi, ki jih tako radi uporabljajo; z lažjo in z zavijanjem. Grozno so hoteli pobirati podpise, a naše delavstvo je bilo previdno, ni se vjelo v zvito nastavljenemu demokratsko past. Socialni demokrati so nameravali uprizoriti tisto svojo staro znano igro, nekaj storiti, kar smo mi po naši organizaciji že vsako leto in tudi letos storili, vreči med ljudi nezaupanje proti naši organizaciji. Mi smo se takoj obrnili na naše poslance in na vodstvo »Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze«. Poslanec Gostinčarju so v glavnem ravnateljstvu izjavili, da je zadeva v teku, da pa še ni rešena. Vodstvo »Avstrijske tobačne delavske zveze« je tudi odgovorilo na tozaštevno vprašanje, da vprašanje o regulaciji pokojnin tobačnemu delavstvu še ni rešeno. Mi smo vedno zahtevali, zahtevamo in bomo zahtevali, da se mora vprašanje o pokojninah trajno rešiti tako, da bo delavstvo zadovoljno. Nikakor pa ne moremo trpeti, da socialni demokrati hujskajo, češ, da se od naše strani glede na to vprašanje ni storilo, kar je naša organizacija dolžna, da stori. Tudi od naše strani se bo storilo vse, da se velevažno vprašanje o trajni ureditvi pokojnin tobačnemu delavstvu kmalu reši. O važnosti in nujnosti tega vprašanja smo vsi edini. Nikakor pa ne gre, da bi morala naša organizacija plesati tako, kakor godejo rdeči petelini in kakor kokodaškajajo rdeče koklje v tobačni tvornici. Pobirajo naj podpise pri svojih, naša organizacija jih bo pri svojih. Tako je edino prav in odločno pritrjamo in se popolnoma strinjamo s sklepom srednjega zaupnega sestanka naše organizacije, kjer se je odločno naglašalo, da krščansko socialno tobačno delavstvo noče in ne more imeti nič skupnega s socialnimi demokrati in da za koristi tobačnega delavstva nastopi samostojno tudi v tem vprašanju. Krščansko socialno delavsko zaupništvo je ob tej priliki naglašalo, da z ljudmi, ki napadajo ob vsaki priliki po rdečem časopisju naše zaupnice in zaupnike, ki jih tirajo pred sodišče za vsako besedo, z ljudmi, ki so izdali skupnost tobačnega delavstva, noče in ne sme imeti naša krščansko socialna organizacija nič skupnega. To bodi merilo tudi za bodoče. Vsak zaveden krščanski delavec, vsaka zavedna krščanska tobačna delavka zdaj zna, kaj da naj stori. Z ovadniško, opravljivo, brezversno socialno demokracijo nič skupnega. Socialno-demokratske laži in napade na našo stranko ob tej priliki odločno zavračamo. Naša organizacija in naši poslanci so glede na vprašanje trajne ureditve pokojnin storili svojo dolžnost, naj potem socialni demokrati lažejo, kolikor hočejo.

Rdeča groznja. »Rdeči Prapor« napoveduje, da izdajo socialni demokrati kot odgovor »Glasniku« posebno agitačno številko. Etbini Kristanovo glasilo že naprej prorokuje, kako se bodo v njej razkoračili proti nam rdeči generali in priganjači sodelavcev in sodelavk v prostore novega Žabjeka. Tisti popir, ki ga bodo delili zdaj rdeči purmani in goske, naj naši ljudje mirno vzamejo in naj ga porabijo za tisto stvar, ki je potrebna pri nekem človeškem opravku.

Štenkanje, zabavljanje proti našim somišljenicam in somišljenikom je zdaj zopet na dnevnem redu v naši tvornici po socialnih demokratih. Prav nič se ne čudimo, saj znamo,

Soba je srednje velikosti; razsvitljena je s svitom nekoliko plamenic, ki nenavadno čarobno obsvitajo družbo. Na lesenih stolah sede pivci z lončenimi vrči v rokah; pivci večjidel možje iz ljudstva, a bistro Grkovo oko opazi le tudi nekaj boljše oblečenih med njimi, gotovo iz višjih stanov, ki sede na strani.

Za kamenno mizo stoji krčmarica, grda ženska pri petdesetih, v rdeči tuniki in izpolnuje želje pivcem, ki jim streže s pomočjo ravno tako grde deklet. Kakor hitro ugleda tujca, ki se vsede v stran gostov na enega lesenih stolčkov, hiti k njemu. A ko mu pogleda v obličje, ko odloži plašč, in sedi le še v priprosti tuniki iz višnjeve volnine, iznenadena vzkligne. Gost je bržkone že pozabil na čas in kraj; ker vnovič podpira v globoke misli zatopljen glavo z roko in velika, ko biser svitla solza mu priteče počasi po licih.

»Tujec« reče krčmarica natihoma, »ako si prebivalec olimpiških višav, ako si Ganimed, ljubljenec bogov, dovoli, da te kleče počastim; ako si pa otrok zemlje, komur so Mogočni podelili Paridovo¹⁾ lepoto, zapovej,

¹⁾ Paris, sin trojanskega kralja, brat slavnega junaka Hektorja, je znan zbog svoje velike lepote, tako, da je postalo celo v pregovor; ako je kdo hotel reči o kom, da je zelo, zelo lep, je rekel: Tako je lep kakor Paris.

česar si poželi tvoja volja. Naj se ti tudi zdi revna pivnica Lokusta¹⁾ vendar hrani dragocenejšo pijačo, kakor misliš. Ali zapovej Falerna,¹⁾ sladko vino iz Hijje, Haspansko ognjeno trto,«

Mladenič plane pokonci.

Zares ni bilo zameriti krčmarici, ako je menila o njem, da je le gost na zemlji. Komaj ima šele 18 let; temno - rumeni, ko svila mehki lasje pokrivajo glavo; pravilno podolgasto obličje je nežno, kakor kake deve; obradek in čelo sta lepa i temna; rjave oči so tako genljive živosti, kakor bi hotele prodreti v dušo onega, v katerega so se uprle. Nekako smehljanje se vidi okolu polnih mladeničevih ust.

»Nisem drugega, nego ubog sin prahu,« odvrne s krotkim, prijetnim glasom. »Jonija je moja domovina. Tuj sem hodil cel dan po Ri-

¹⁾ Lokusta (slov. kobilica) znana otrovalka ali struparica, ki je delala iz rastlin umetne pijače, ki so usmrtila nevarne nasprotnike in je za to bila bogato plačana.

¹⁾ Falerna je bila na Laškem, kjer je rastlo dobro, močno, slastno vino. Zaradi okusnega vina je slovel tudi otok Hijos (Chios) v Sredozemskem morju med Grecijo in Malo Azijo, in ravno tako tudi Hispanija ali Španjska.

da rdečim ni drugega mar, kakor kako bi kakega delavca ali delavko, ki ne trobi v njihovo trobilo, spravili pred sodišče. Socialni demokrati in demokrate inje vidijo ves svoj delaski napredek v tem, da spravljajo v nesrečo svoje sodelavke in sodelavce, če jim v upravičeni nevolji nad rdečo nesramnostjo vzkipi kri. Ker so se lotili rdeči delavski izdajalci in izdajice sodne agitacije, zato ne prestane našim ljudem drugega, kakor da popolnoma prezirajo socialne demokrate in demokrate inje. Socialno - demokratska četica se mora prezirati, vsaka naša somišljenica, vsak naš somišljenik zna, da daje potuho rdeči svojati, če občuje z biriško polipovsko ovaduško socialno demokratsko zaslepljeno tolpo.

S tercijski in tercijskimi psuje salonski junak in bivši častnik, mož fraka in klaka Etbini Kristan udeležence in udeleženke IV. vseslovenskega delavskega shoda. Fej taki šnoparski olici. Krščansko delavstvo zna, kaj naj odgovori rdeči psovalni fakinaži. Barabe naj ostanejo med seboj, krščansko delavstvo naj pokaže hrbet, kadar se mu približa kak socialno - demokratski psovač ali zastopnica rdečega psovalnega slovarja.

Med brati in sestrami.

Proti odkrivanju. »Slovenčeva« urednika F. — in M. — sta sklenila prijateljsko zvezo, da se ne bosta skozi eno leto nobenemu človeku odkrivala, ker hočeta uvesti v hinavski slovenski francoski Ljubljani bon ton po angleškem načinu. Kdor se v tem oziru ž njima strinja, naj to javlja našemu listu, ker ko dobita 20 somišljenikov, ustanovita tozadeven klub.

Na Miklavžev večer v »Union«! Vse, ki hočejo videti res nekaj izrednega, opozarjamo na ta večer. Ne bo to vžitek samo malim, ampak vžitka polni bodo prizori tudi za odrasle. Odbor »Ljubljane« bo pomnožen s člani pevci, da bo tako skrbnjeno za največji red in točnost. Darila namenjenim obdarovancem sprejemala se bodo po posebnem odseku samo v nedeljo dopoldne v veliki dvorani »Uniona«. Prosimo, da se na vabila napiše natančno ime obdarovanca. Ker se bodo otrokom razdeljevala darila predno jih dobe odrasli, naj se na vsako darilo, namenjeno otrokom, pred imenom napravi velika črka A, na darilo, namenjeno odraslim, pa pred imenom velika črka B. — V nedeljo vsi k čarobnim prizorom Miklavževega večera!

Vrhniškemu delavstvu. Delavec nam piše: Predragi sodelavci in sodelavke! Svoj čas sem imel priliko pogledati v knjige »Okrajne bolniške blagajne na Vrhniki«. Tam sem videl upisanih nad en tisoč delavcev in delavk, kateri si moramo z žuljavimi rokami služiti borni vsakdanji kruhek, bodisi v tovarnah, velikih pekarnah, delavnicah ali pa s sekuro in tesačo v roki v obširnih vrhniških gozdih. In vendar je le malokedaj kako poročilo od nas v cenjenem glasilu »Naša Moč«. Ali so morda naše delavske razmere tako ugodne, da nam niti stremiti ni potreba za tem, da si jih izboljšamo? Grozno bi se motil, kdor bi to trdil. Splošno je med vrhniškim delavstvom mnogo nedostatkov, kateri kličejo po močni in složni strokovni organizaciji s katero bi se dali odpraviti. Naravnost

mu; sem me je zaneslo naključje; truden sem in žejen; daj mi kozarec Falerna.«

Marljiva starka hiti proč, v bližnjem trenutku se zopet prikaže s kamnitim vrčem, ki ga postavi pred mladeniča.

Skrbno ga dvigne mladeničeva desnica, prej da se dotaknejo njegove ustne dišeče pijače.

»Ženska, imenovala si Lokusta,« reče in pogleda krčmarici v obraz. Do grških krajev je segalo to ime s strašnim glasom; sence v Hadu¹⁾ ga neki proklinjajo.«

»Brez skrbi smeš piti, moj sinko,« mu seže starka v besedo; »nisem jaz Lokusta, in krčma ima le za to od nje ime, ker Mogočna tukaj biva. Ozri se: tu debeli Navtil, tam stari pijanec Polin sta vsakdanja gosta; ali se jima vidi, da bi njima mešale čarovne pijačice Lokustine v njune večerne kupe? Govorica tudi navadno pretirava dobro, kakor slabo. Res je; moja sestra pozna moči zdravilnih zelišč; smrt in življenje sta v njeni roki; toda ona ni otrovnica. Pij brez skrbi. Bogovi naj ti dodele dober tek.«

Mladenič se ne more dalje ustavljati; premočno ga vabi žeja; željno izprazni kozarec;

¹⁾ Had, je spodnji svet, kakor so si ga mislili stari Grki in Rimljani; tu sem so prišle duše vseh umrlih ljudi, dobrih in hudobnih.

kričeče so pa delavske razmere v velikih opkarnah. Tu so zaposleni nedorasli mladeniči in deklice od 14. leta naprej in sicer pri neprimer- no težkem delu in za sramotno nizko plačo. Za 11urno delo so poletji zaslužili odrasli delavci 1 K 90 v, nedorasli pa 1 K 20 v do 1 K 60 v. Le nekateri moški delavci, ki imajo akordno plačo si z velikim naporom zaslužijo nekoliko več. Umevno je, da si za tako plačo v sedanji dra- ginji ti reveži ne morejo omisliti zadostne in tečne hrane vsled česar zaostanejo v rasti in so slabotni celo ostalo življenje. Ali res ni za nas nobene pomoči? Ali smo za vedno izročeni na milost in nemilost bogatih liberalnih podjetni- kov, katerih edina skrb za delavca je, da si z njegovim delom polni žepe in množijo svoj kapi- tal. Delavca pa, ko je omagal, postavijo na ce- sto, kakor se vrže proč izžeta limona. Zato pa dragi sotovariši in tovarišice, ako so nam kaj pri srcu naše delavske koristi, ter si želimo boljše in lepše prihodnosti, tedaj delajmo na to z vsemi silami, da se združimo v močno stro- kovno organizacijo, katera naj goji čut sloge in edinosti, s katero edino nam je mogoče izvoje- vati si pravic, katere nam gredo po božjem in človeškem pravu. Uprašam vas: ali ne čutimo krvavo potrebe take organizacije, katera bi zje- dinila tesneje naše delavske vrste ter iz njih odpravila tisto peklenko hčerko, ki ji pravimo zavist ali nevoščljivost in jo je mnogo opaziti med delavstvom. In komu izmed nas niso znani oni podlo - umazan delavski Judeži Iškarijoti, kateri se svojim predstojnikom prilizujejo s tem, da jim vsak tudi najmanjši pregrešek ki so ga opazili pri sodelavcih nanesejo do ušes z namenom, da se na ta način vsilijo na kako boljše mesto v tovarni. Oni pa, ki se je trudil sebi in svojim sotrpinom položaj izboljšati pa postane žrtev razmer in je odpuščen iz službe. Zalostno, a resnično!

Ali pa smemo pričakovati od socialne de- mokracije izboljšanja delavskih razmer? Ali naj verujemo praznim njihovim frazam, katere trosijo v velikih množinah neke malenkostne osebe iz Hriba, tudi med dobro in pošteno vrhniško delavstvo? Ne! nikdar ne! Mi pred- bro vemo, da so v njihovem taboru združeni elementi, katerim niti njih lastni pristaši ne za- upajo. Imajo pač zato dovolj povoda. Saj smo že mnogokrat brali v časnikih o sleparijah in poneverjenju v socialno demokratičnih druš- tvi. Uboji delavci, zaslepljeni s praznimi nji- hovimi obljubami, nosijo skupaj težko prisluž- ene kronce v svrhu podpore v slučaju potrebe, a ko vsota naraste, izgine ž njo oni sodrug, ki ji je najbližje. To je pri njih nekaj naravnega. Ako z nogami teptajo božje in cerkvene zapovedi; ako vedno in vedno zatrujejo, da ni Boga, ne duše, ne večnosti; ali jim potem moremo zame- riti, če ni pri njih tudi pravičnosti. Zato pa proč od socialne demokracije!

V Ljubljani so za naše delavstvo neumor- no delavni možje ustanovili »Jugoslovansko Strokovno Zvezo«, katere namen je: vzgojiti člane in skrbeti za izboljšanje njihovih službe- nih in gospodarskih razmer na temelju krščan- skih načel. Sveta dolžnost vsakega zavednega delavca bodi, da pristopi kot član te velevažne organizacije, katera nudi svoji članom toliko ugodnosti, kot še dosedaj nobeno drugo sloven- sko društvo ne. Ako se družijo bogati podjet- niki, da si z roko v roki tem lažje pritiskajo na podrejene jim delavce, naj bi mi roke križem

goreče, nanovo poživljajoče mu šine vino v žile. Ustane in hoče oditi.

»O, kaj vže greš?« ga vpraša krčmarica in ga zadržuje; »zdaj, ko se pravo življenje v Lokustini krčmi še le prične? Ali ne vidiš ljudi med mojimi gosti, ki niso navadne baže. Glej ondi moža v sivi togji, ki je ravno prišel z mlaj- šima prijateljema; to je bogati Scevij. Niso pri- šli zastonj, kajti občudovati hočejo petje Ari- cij, bisera Tiberovega obrežja.«

»Moje misli so resnobne, temna je moja pot; zato ne ljubim a m b u b a j s k e¹⁾ druhali; odgovori mladenič.

»Za Jupitra²⁾ zdaj moraš šele ostati. Čudil se boš; ne dobiš bolj poštene deklice v celem Rimu, kakor je Aricija. Gorje mu, kdor bi se drznil njeno čistost le z enim pogledom skaliti, kajti ljubljena ljudstva je. Le potrpi malo časa, videl jo boš in osramočen preklical svojo besedo.«

¹⁾ A m b u b a j s k a druhal = sleparji, raznovrstni laži - glumači, pevci, plesači itd.

²⁾ Za Jupitra = tako so se zaklinjevali, priduševali ali zagotavljali stari pogani: v imenu najvišjega boga nebes, Jupitra, ali pod- zemskega kralja Plutona.

(Dalje prih.)

držali? Ne, mi hočemo da prešine kar najglob- lje naše vrste načelo: »Vsi za enega, eden za vse.« Zato kličem še enkrat s pesnikom Gre- gorčičem:

»Na delo tedaj, ker resnobni so dnovi,
A delo in trud, nam nebo blagoslovi!«

Vrhniški delavec.

Javornik. Zadnji »Naprej« se jezi nad ano- nimnimi pismi, ter pozvilje direkcijo, naj taka pisma meče v koš, gotovo zaradi tega, ker jih pošiljajo rdeči. Kakor je nam znano, pa sodru- ga Šlibarja pismo ni romalo v koš, ok je hotel na nesramni način požreti svojemu sotrpinu bolniške šilte. Menda zaradi tega, ker je mož star. Bolj verjetno je pa, da je on kot član na- čelstva bratovske skladnice hotel s tem porav- nati, kar je on po krivici vzel iz bolniške bla- gajne. Več let zaporedoma je vsako leto dobi- val bolniške šilte za dva meseca, letošnje leto pa za tri mesece. Večino svoje »hude« bolezni, je preležal v šnops - apoteki. Imamo tudi priče, ki so slišale, ko ga je kontrolor opominjal, da naj bode doma ako je bolan, pa je rekel, da mu je zdravnik ukazal okoli hoditi. Ej, Šlibar, ali ti je kaj znano, kako si se hvalil po tovarni, da si pripomogel Jaku, da je dobil 300 kron od bratovske skladnice, ter da sta se potem več dni kopala v šnopsu? Ko sta izlezla iz te mla- kuže, si menda potreboval več dni spanja, da si prišel k zavesti. Vse seje čudno dobro izteklo, želodec poln šnopsa, postelja pa polna nesnage, da je žena imela opraviti več dni ž njo. Hvalil si se, da si dvema odjedel bolniške šilte. Za plačilo smo objavili tvoja dobra dela. Taki so naši rdečkarji. Vpili so: »Le volite naše v bra- tovsko skladnico«. Zdaj pa vemo, zakaj je Šli- bar tako agitiral. Mera tvojih lumparij je polna.

Sava. Rdeči shod je bil na Savi dne 28. t. m. Osrečil na je na tem hodu Etbín Kritan. Go- voril je o draginji. Pa bila je čudna razlaga o draginji, ker je le »lajerkost« gonil, kako do- bro baroni žive, kaj in koliko vrst jedi snedo. Pravega vzroka ni povedal, namreč, koliko judje zaslužijo na borzi, ko žito draže. Etbín ima pa za največji vzrok draginje, ker so na Kranjskem samostani. Na Gorenjskem je vsled tega taka draginja, ker imamo na Brezjah fran- čiškane. Etbín Kristanu se je sanjalo na tem shodu, da so menihi na Brezjah največji kapi- talisti. Navzel se je Ferrerjevega duha. Rad bi bil ukazal svojim rdečim backom: »Pojdimo na Brezje, ter zažgimo te kapitaliste.« Seveda je še to grozde pri nas prekislilo. Hudoval se je nad škofom. Ob istem času, ko je on bruhal iz želodca škofa, ja sodrug Brun opravljal libera- len kšeft s tem, da je prodajal liberalno brošu- ro. Ne vemo sicer, kdo mu je to naročil, gotovo imajo polovico dobička rdeči, polovico pa li- beralci. Brun je pa pri tistih, ki slabo zaslužijo, ima pa procenete od »ta zelene«. Jezil se je nad Bienertom, ker je ob poletnem času poslal po- slance domov brez dijet. Pa četudi se rdečkarji jeze nad njim, ga le podpirajo v zbornici. Vpra- šal je sodruga, če so zelo jokali, ko je naš ce- sar Bosno aneksiral. Enemu se je pa vseeno prenumno zdelo to klobasnje, ter je rekel Etbínu: »Jaz sem takih čenč že dosti slišal,« ter šel ven. Koliko bo sedaj ceneje nam Etbín ni povedal, ker tudi sam noče vedeti. Gotovo bo pa pisal na Dunaj rdečim poslancem, naj pre- trgajo zveze z judovskimi borznimi špekulanti.

Kaj nudi J. S. Z.

(Poročilo na IV. vseslovenskem delavskem shodu.)

Kakor mora vsaka strokovna organizacija nuditi svojim članom v položajih, ko si taisti s svojim lastnim delom ne morejo prislužiti tega, kar je za vsakdanje življenje neobhodno po- trebno, pomoč, tako jo nudi tudi naša J. S. Z. Taki slučajji, ko si delavec ne more za vsak- danje življenje potrebnega prislužiti, so mno- go brojni in ravno tako so tudi podpore, ki jih bodo dobivali člani J. S. Z., mnogovrstne.

Največkrat pride delavec v položaj, da si ne more potrebnega prislužiti po bolezni. Radi tega je pa tudi najvažnejša podpora, ki jo nudi J. S. Z. svojim članom: bolniška pod- p o r a.

Vsak član J. S. Z., ki je resnično bolan in ako je izpolnil dva predpogoja, ima pravico do te podpore. Predpogoja, ki ju mora izpolniti vsak član, ako hoče biti deležen bolniške pod- pore, sta, da je prvič dotičnik skozi šest mese- cev plačeval prispevke rednega člana in da drugič tisti dan, ko je zbolel, ni bil več kakor za štiri tedne s svojimi tedenskimi prispevki na dolgu. Ako je izpolnil član ta dva predpogoja, potem ima z osmimi dnem bolezni pravico do bolniške podpore, ki znaša v I. razredu dnevno 50 vinarjev; v II. razredu dnevno 75 vinarjev;

v III. razredu dnevno 1 K; v IV. razredu dnevno 1 K 50 vinarjev; v V. razredu dnevno 2 K. — Izvzeti od te podpore so samo oni, ki so si sami zakrivali bolezen po pijančevanju in pono- čevanju. Ta izjema je iz dveh ozirov pravična in utemeljena. Prvič človek, ki sam sili v bole- zen po brezumnem uživanju, gotovo ne zasluži podpore, in drugič radi tega, ker je to določilo v stanu marsikoga od pijančevanja in ponoče- vanja odvrniti ali ga pa saj v tem omejiti. — Izvzeti od bolniške podpore so nadalje oni čla- ni, ki so pri vstopu v J. S. Z. prekoračili 50. leto starosti. Opravičeno je to določilo v tem, da ljudje, ki so prekoračili omenjeno dobo, močno nagibajo k bolezni in bi taki z ozirom na ma- lenkost vplačanih doneskov preveč oškodili blagajno na škodo drugih članov. — Posebno določilo se tiče bolniške podpore porodnic. Določilo pravi, da dobi porodnica, ako je bila tri četrt leta članica J. S. Z. in ni bila za časa poroda več kakor štiri tedne na dolgu s svojimi tedenskimi prispevki, bolniško podporo skozi en teden. Ako pa zdravnik potrdi, da bolnica po pretoku jednega tedni še ni sposobna za delo, zamore se ji bolniška podpora podaljšati.

Drugi slučaj, ko si delavec ne more tega prislužiti, kar rabi za vsakdanje življenje, je ta, da delavec izgubi delo in da ne dobi takoj dru- gega dela. Tudi za ta slučaj, ko delavec izgubi brez lastne krivde delo, kakor n. pr. da je to- varna prisiljena omejiti ali pa celo popolnoma ustaviti delo, nudi J. S. Z. svojim članom pre- važno podporo za brezposelnost. Pravila dolo- čajo: Vsak član, ki je brez lastne krivde izgu- bil delo in ki je izpolni onadva pogoja, ki ve- ljata tudi za bolniško podporo, ima pravico do podpore za brezposelnost, katere višina je jed- naka bolniški podpori.

(Dalje prihodnjč.)

Priporočamo našim rodbinam
KOLINSKO CIKORIJO.

Želodčni liker

je najboljšo krepčilo želodca!

Blizu in daleč
Vse ga pozna,
Kdor ga ima,
Ima zdravje doma!

Ljudska kakovost liter K 2-40.
Kabinetna kakovost " " 4-80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

A. ŽIBERT

• LJUBLJANA •
PREŠERNOVA ULICA

PRIPOROČA SVOJO VELIKO
ZALOGO ČEVLJEV
DOMAČEGA IZDELKA.

**Veliki nakup zniža ceno
Veliki promet
omogoči veliki nakup**

Vsled tega gledam edino na veliki promet in prodajam blago po najnižjih cenah. Ne visoke cene, ampak veliki promet je moj dobiček, ker se blago hitreje proda, stranka je zadovoljna ker sveže blago po ceni kupi. Pri nakupu manufakturnega (švantnega) blaga dobi se za moške ali ženske fino ali prosfo blagovilite se poslužiti tverdke

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva (Špitalska) ulica 5, to je glavna trgovina. Podružnice tverdke so: Pri Skofu, Pogačarjev trg (Sadni trg) v veliki mestni hiši Pri Miklavžu, Medena

ulica

V vseh teh trgovinah se bodefe prepričali v veliki zalogi blaga vseh vrst v nizkih cenah in prijazni postrežbi

Pazite natančno na imenovane tverdke!

Na deželo se pošiljajo vzorci poštnine prosto

Velika zaloga! Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaže i. t. d.

Velika izbira drobnega in modnega blaga: rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat i. t. d. Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb. - Primerna darila za godove in druge prilike -

Prporoča se z velespoštovanjem

FR. MERSOL, Ljubljana, Mestni trg 18.

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri Češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbiri naj-novejše blago za ženske in moška oblačila.

Postrežba poštna in zanesljiva.

Cene najnižje.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo 6 dni!

Samo 6 dni!

HAVRE - NEW-YORK

francoska prekmorska družba.

Veljavne vozne liste (Sifkarte) za francosko linjo čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. ŠMARDA

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v novi hiši »KMETSKA POSOJILNICE« nasproti gostilne pri »FIGOVCU«.

Gričar & Mejač

:: Ljubljana ::

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke

:: novosti ::

v konfekciji za dame

Lekarna „PRI KRONI“ Mr. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporoča sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono
Kapljice za želodec, izvrstno, krepilno in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 vin., 6 steklenic 2 kroni.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 vin., 6 steklenic 2 kroni 50 vin.
Kapljice proti zobobolu, steklenica 20 vin.
Mazilo zoper pege, lonček 1 K.
Obliž za kurja očesa, bradavice in trdo kožo, mala škatljica 50 vin., večja 1 K 20 vin.
Odvajalne kroglice, škatljica 30 vin.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potenju nog, škatljica 50 vin., 6 škatljice 2 kroni 50 vin.
Protinski cvet, proti trganju po udih, steklenica 1 krono.
Salicilni kolodij za odstranitev kurjih oces, bradavic in trde kože, steklenica 70 vin.
Tinktura za želodec, odvajalno, krepilno in slast pospešujoče sredstvo, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Trpotčev sok, izvrstno priprmoček proti kašlju stekl. 1 K.
Zeleznatno vino, steklenica 2 kroni 60 vin., in 4 krono 80 vin.
Zeleznatne kroglice, proti bledeci (Bleichsucht) mala škatljica 70 vin., velika 1 krono 80 vin.

Matej Orehek :: Ljubljana

prodajalna v lastni hiši Kolodvorska ulica 26

Največja izbira raznovrstnega blaga kot: izgotovljenih oblek domačega izdelka, velika izbira klobukov in čepic, vseh velikosti obuvala, perila, ovratnic, kovčkov za izseljence, srebrnih ur in veržic in vseh galanterijskih predmetov priporočam

Kri!

dosežejo odrasli in otroci bolni in zdravi. — Polovico stroškov prihranite v

Moč!

gospodinstvu na kav, sladkorju in mleku, ako pijete

Zdravje!

to je dr. pl. Trnkoczy - ja sladni čaj.

En zavoj velja 50 vin. Dobiva se povsod. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po povzetju pod naslovom v glavni zalogi

Lekarna pl. Trnkoczy

v Ljubljani zraven rotovža.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet v l. 1908 čez 72 milijonov K.

Lastna glavnica kron 420.537-92

Stanje vlog čez 20 milijonov K.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8, pritličje v lastni hiši nasproti hotela 'Union' za franč. cerkvijo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po 4 1/2 % brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih 100 kron čistih 4-50 na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje.

Dr. Ivan Šušteršič, predsed. Josip Šiška, stolni kanonik, podpred. Odborniki: Anton Belec, posest., podj. in trg. v Št. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. posl. Anton Kobi, posest. in trg. Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposest. v Ljubljani. Matija Ko'ar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posest. in blag. »Ljudske posojil.«, Ivan Pollak ml., tov., Karol Pollak, tov. in posestnik v Ljubljani. Gregor Šibar, župnik na Rudniku.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19 sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4 3/4 %, to je: daje za 200 kron 9 kron 30 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje:

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r. predsednik. podpredsednik.

Ivan Jax in sin v Ljubljani

Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo ::

voznih koles

šivalni stroji za rodbino in obrt

